

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionalista de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 103.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—«Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada de las regiones germanas.—Estimada per se'n valer al exterior y temuda per sa forsa.— Acullit com a propi al foraster que á trevallar hi vinga. Y á manar y á cobrar, á fer lleys y á judicar, cada húa a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de la terra y pocs, actius y inteligents.—Ennoblida, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d'avensos de la ciencia y planter de filosofos y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida á la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Replodada las montanyas per grans boscos, trescant pels singles els corredors enginys moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las aguas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquias els monuments carunats o antics y alsarne d'un art fill lligitim del antic criat en els avensos actuals. Voltar las vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d'una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil á la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar á nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera bo tenirho tenim lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que á cap ens manca: L'amor á la Patria.»—LUIS DOMENECH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 24 Desembre de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats ó copiats.

SANTORAL

Diumenge 25, La Nativitat de N. S. J. C. —B. P. en Sant Joan de Deu, S. Agustí y Mínims.—(I. P.)—Dilluns 26, (Abans X) S. Esteve.—B. P. en lo Carme.—(I. B.)—Dimars 27, (Abans f) S. Joan ap. y evalg.—(I. B.)—Dimecres 28, (Abans f) Los Sants Ignocents mrs.—(I. B.)—Dijous 29, S. Tomás arquebisbe de Cantorbey mr.—Divendres 30, La Traslació de S. Jaume ap. y sta. Anisia mr.—Disapte 31 (Abans f) S. Silvestre p. y sta. Coloma vg

Felissas Pascues y bon fi y principi d'any, desitja á tots los colaboradós y llexidós de la Veu de la Comarca, com també á tots los catalans de bona mena.

LA REDACCIÓ.

L'Autonomia en el arrabal del Jesús

Fa uns quants anys que'n periodics y meetings los catalanistes venim predicant l'autonomia de Catalunya y ab ella, la dels ajuntaments, costan molt de treball fer entendre una cosa tan rahonable y sensilla y sobre tot, tan convenient pera tots los que tenim que pagá y no cobram cap nomina, ni administrem los bens dels altres, ja siga en los Ajuntaments, ja en las Diputacions, y no es que no's entengui, no, sino que tots los que cobran ó administran, procuran presentar als autonomistes, que a Catalunya ho som tots los catalanistes, com a separatistes ó com enemics d'Espanya ó bé com á carlins, reaccionaris ó retrograds, si parlan ab un lliberal y al revés, ens diuen liberals, masons y fins anarquistes y enemics de tota religió; si parlan ab un dels neutres ó mansos d'aquells que portan l'esquella tot l'any; aqueixos obradors que entorbuleixen l'ideal autonomista, tots son centralistes, hi per lo tan, enemics dels verdaders interesos dels pobles, aquins aparenten servir y en la major part de les ocasions sols es dedican a explotarlos.

De que la idea autonomista la tenim encarnada els catalans, fins el moll del os, ne' e una bona proba; lo fet que ha tingut lloc fa pocs dias, entre los vehins del arrabal del Jesús y l'Ajuntament.

Es el cas, que dits vehins capitanejats per lo rich propietari y inteligent comerciant En Joan Mangrané, varen teni la bona pensada de proposá al Ajuntament, que tots los impostos que per consums pagan els vehins del esmentat arrabal, los paga-

rian per mitj d' un repartiment qu' ells mateixos se farien, ab el que'n surtirian guanyanti tant los vehins com l'Ajuntament; ells, perque els pobres tindrian mes barata la vida, y els rics, mes llibertat de surtí y entrá lo que vulguessen y a l'hora que més els convingués a casa seva, sense teni que passá per la molestia de las preguntas y examens per no dir altres cosas, dels consumeros; y l'Ajuntament, perque no tindria que mantení tans d'empleyats, ni havé de passá tans de comptes d'entradas, surtidas y depósits.

Aqueix concert económic en petit, que 's el concert económic que Catalunya demana inutilment als governs centralistes de Madrid, sembla que de moment fou acceptat, creyen tal vegada que al tenir que portarho á la practica, surtirian dificultats y no 's podrian entendre los vehins del arrabal, perque ells no tenian en compte que tant els que estaban al devan de la cosa, com tots els demés, son gent que anaban á administrá per son compte lo seu y per lo tan prompte es tarian entesos y conformes, com aixis va resultar, mes al anar a formalisar la cosa y veyent los del Ajuntament qu' anaba de bo de bo, segons veyem en los diaris locals, l'Alcalde va dir que no' era possible admetre semblan proposició.

Ho compremem, te' rahó el Sr. Alcalde, vaja, si es concedia als del arrabal de Jesús, deseguida ho demanarian tots los altres arrabals y podria donarse el cas, de que fins els vehins de Tortosa, també ho demanessen, al veure que la cosa era mol bona y convenient. No, no, nos deu concedí, com se farien las eleccions sense electors, com podrian repartirse entre 'ls amics, empleyos, nóminas y representacions, si no hi hagués puestos y oficinas para encabirlos: nada, nada, que continui la cosa tal com está que per ara no va malament pera tots.

Aqueixos rahonaments son parescuts als que los centralistas de Madrid fan pera negá l'autonomia á Catalunya: perque estan convensuts que ab ella, ells no podrian surrar.

Ja ho veuen los vehins del proper arrabal si'n tenim de rahó los catalanistes, d'aquins sens dupte molts d'ells, ne parlan mal sent aixis qu' ells ne son tan ó mes que nosaltres sens pensar seu.

El dia aquell en que Catalunya pugí ad ministrá lo seu, cada ajuntament catalá també farà lo mateix y allavors cada poblé pagarà lo que li corresponga mes ho farà de la manera y modo que mes li convinga, com de soldats de la Patria ho serém tots, pero del Rey ó de la República ne serán els que'n vulgin ser, per aixó proclamen el servey militar voluntari y no el forçós ab quin ara es proposan enganyar als tontos y de contribucions y pagos al Estat ne pagarà qui per rahó de sas riquesas ó negocis ni sobri, pera viurer, aixó es, ne pagarà la riquesa y tot quant no siga indispensable pera viure: en una paraula, volem

lo que vol un cap de casa que sap de comptá, que may gasta mes del que guanya, ni dona á administrá als seus bens, ni'ls seus negocis, als estranys, si ell pot ferho, mes clá encara; volem que Catalunya en tots los seus actes, pugui fé lo que voldrian fé, los vehins del arrabal del Jesús ab los pagos dels arbitres municipals y que tan á ells com á tots natros lo centralisme per ara no ho vol.

Un altre dia será si Deu plau.

JOAN ABRIL

JOCES FLORALS DE TORTOSA

Premi de D. Joseph Alcoverre.

Rosa mystica

ESPARSES LIRIQUES

Dignare me laudare te.

¡Oh Rosa del Cel!

¡oh Verge amorosa

qui fos bla lleveig

per vindre a bon hora

a omplir de petóns

la vostra corola!

qui fos vert llorer

per fervos bon ombra!

qui fos abelleta

lleugera y melosa

per diús a l'orella

(no 'm sentissen fora)

paraules d'amor

d'un cor que s'anyora!

qui fos rossinyol

per cantarvos gloses

de dia y de nit

a l'ombreta dolça

del vostre fullám

que arreu vessa aromes!

Reyna de les flors

¡oh mystica Rosa!

si Vos m'hi ajudau

cantaré unes troves;

son totes per Vos,

també qui us les dona,

a n'elles y a mi

doneunos l'aroma

ab que embalsamen

los cants de la Gloria.

II

IN DOREM...

L'essencia de rosa

es la més flayrosa

per ço ho es la Verge més pura y hermosa;

sols pera gosarla

Deu baixa a flayrarla

y en ella reposa

com en lliit de nocces reposa l'Espós, anem

Mentre Ell va dorantla la rosa s'ha clós.

III

Es blanca la puritat

vermella la caritat

Lo color de rosa

ni es blanch ni vermell

n'es una barreja

feta exprés per Deu.

La Rosa més bella
del roser del Cel
es pura sens macula.
y d'amor encesa com tany de clavell.

IV

Donavit illi nomen quod
es super omne nomen
(Philipp. II, 9)

Quán la Verge Immaculada

al Empiri feu sa entrada

Deu als angels convocá:

—A eixa Reyna tan hermosa

li hem de dá 'l nom d'una cosa

la més bella y més flayrosa

que 'l meu Amor va criá.

Vejau si 'l sabeu trobar.—

Varen darli 'l de la Rosa

que es de tots lo més hermós;

d'allavors la fló amorosa

es la reyna de les flós.

V

Rosa placent, soleyl de resplandor

(Viroly de Madóna Sancta Maria)

María es la Rosa

que embaumá lo Cel,

com Deu hi reposa

n'es dolça la mel.

Per papallóns té estrelles,

per calzé 'l mateix Sol,

té Verges per póncelles

y a Deu per rossinyol.

VI

Com flor que ha mustehida

la flama del altar

(Verdaguer; Defalliment,

poesia postuma, 2)

Varen dú un rosa vera

a fer goig en un altar

y a la flama de la cera

la pobreta 's va cremar.

María es la Rosa del hort del Senyor

que al cim del Calvari marcía 'l dolor.

VII

FILLA DE LLÁGRIMES

La Mare de Deu plorava

plorava sense conhort

perque 'l Fill de ses entranyes

s'havia perdut tot sol;

lo cercava, lo cercava,

més ay! no 'l trobava enlloch.

Allí ho't plorava la Verge

si n'hi havia un roser bort.

María anava regantlo

ab llágrimes d'amargor.

Arrullat d'aygua tan pura

lo roser treya nous brots

y feya gaves póncelles

y roses d'encés color.

Per aixó la rosa vera

es lo símbol del amor.

VIII

Et tuam ipsius animam pertransi-
vit gladius

(Luc. II, 35)

Una bella rosa anava y venia

a veure y reure un tendre clavell,

un jorn de greú pena quan se'n despedia

tenia en son càlzer un esquitx vermell

¡Ay flor amargada la pobreta flor

que ab sa ma pesada segellá 'l dolor!

Anava la Verge al Temple de Deu

a fer presentalla del dolç Fillet seu;
Simeó Profeta-li clava en lo cor
un glavi agudíssim de pena y dolor.
La Rosa Maria d'encà d'aquell dia
tè en son càlzer bell-un esquitx vermell.

IX

*... d'una rosa bella
fecunda y poncella*
(Cançó popular)

Si n'era una flor novella
tancadeta en sa poncella
ia festejava una abella
per mell en son tendre cor;
la poncella no s'obria
per no ofendre sa blancor
més la fl'ire que n'èxia
lo verger se la bevia
y s'adormia
al somni bell del amor.

La Verge amorosa-poncella de rosa
que may se va obrí,
tor sen casta y pura-al Deu de dolçura
tragué de son si,

Era flor novella
fecunda y poncella.

CARLES CARBÓ

Moviment regionalista

A Basconia

Apart dels núcleus nacionalistes que hi há a Basconia, s'ha constituït a San Sebastián una entitat denominada «Liga foral autonomista de Guipúzcoa» formada per les personalitats més caracterisades del país y de diverses tendències.

La Lliga autonomista ha dirigit un manifest al poble vascongat, del que 'm rebut varis exemplars que agraheim, explicant los seus enlairats propòsits, que condensa en la forma següent:

«Primero. En la reivindicación completa y absoluta de nuestra Constitución Secular, basada en las libertades forales que formaban nuestro antiguo régimen, y por tanto, la organización de sus poderes con arreglo al Fuero, con sus Juntas Forales y sus Diputaciones elegidas de segundo grado y sólo los Ayuntamientos por elección popular directa.

Segundo. Una ley paccionada en que se concrete claramente y con permanencia inalterable estas relaciones, sometiendo a la soberanía de España, como en los tiempos forales, y recabando la autonomía completa en su gobierno interior, con justicia, educación, higiene, administrando sus bienes todos, como son aguas, montes, minas y todos los servicios públicos como tenga por conveniente, con aquel celo é inteligencia que elogian propios y extraños.»

En aquest manifest se fa una entusiasta apologia del règimen autònom, demostrant com aquest ideal està realitzat en los països més avançats y com constituïx la aspiració de les regions d' Espanya que no s' resignan a ser anquilades pel centralisme.

Acaba la Lliga son manifest fent una patriòtica crida a tot lo poble vascongat, pera que anteposant a les mires polítiques los ideals de Patria, s' aculli tothom a la bandera autonomista.

A Catalunya

En lo local de la Federació Escolar establerta a la Lliga Regionalista de Barcelona dona 'l dilluns don Joseph Pella, la IV conferència sobre ls drets polítics dels ciutadans.

Compará a l' Estat ab una associació en la quina los socis son los ciutadans, tenint per tant los corresponents drets y devers socials ó polítics. Explicá 'l modo de adquirir la ciutadania, sigui per naixement, sigui per cambi de nacionalitat, fent observar que en aquest darrer cas era necessaria la residencia d' un any y un dia fins 1585 y desde aquella data era precis haver residit 10 anys a Catalunya, haventse acordat aixís en les Corts de 1585 pera evitar lo perill del protestantisme que tan temia Felipe II. Tots los catalans podian intervenir en lo govern y direcció del Estat, essent lo vot corporatiu y no individual com lo tinen ore. Los Los oficials (empleats) devian ser catalans, havent defensat sempre Catalunya ab gran fermesa aquest dret, produint veraders conflictes dins de les ordres religioses les tentatives d' imposició de superiors forasters. Los impostos devian ser votat per les Corts Generals, jurant los reys no imposar cap mena de càrrega sense 'l previ consentiment dels representants del poble. Lo servey militar era voluntari y pera 'l manteniment de l' ordre interior, ademés dels somatens, existian en cada vegueria centres polítics organitzats en la mes absoluta independència.

Hi havia a Catalunya plena llibertat pera 'l emisió del pensament mentre no s' ataquessin los sentiments religiosos y en proba de lo dit citá 'l senyor Pella varies obres un célebre pasqui en lo que 's satirisa l' obra del comte de Olivares de la manera mes forta fins acabar dient que d' una monarquia n' havia fet una sola provincia: Castella. L' impremta y lo periodisme gosaren també de la mes complerta llibertat, aixís com l' ensenyansa que 's donava a nostra Patria en millors condicions que avuy, ab tot y los grans avensos moderns.

Tots aquestos drets teniam perfecta garantia vetllant sempre les corporacions y especialment la Diputació general, pera son estricte compliment.

L' encariment de la vida

Avuy s' ha fet ja tema general el tractar del encariment de la vida a nostre país y com sempre per desgracia, en lloch de tractar aquest grave problema ab carácter ample y nacional, se 'n está fent per els nostres homes polítics, arma de combat, y de banderia d' un partit contra l'altre, prescindint del aspecte de mal' nacional que dit problema revesteix.

L' encariment constant y progresiu que las viandas més necessaries a la vida del poble han tingut durant uns quants anys, fa que adquireixi verdadera gravetat la qüestió, puig en definitiva son assumptos que reflexen per ley natural de la vida, sobre la tranqüilitat pública.

Aixís com usualment dihem, que a la casa que no hi ha pa, tot son mals de cap, aixís també poble que no pugui menjar es poble abonat a revoltas y disturbis de tota mena.

Precisa donchs encaminar aquesta campanya que fa ja algún temps roda per la premsa anomenada pomposament *problema de las subsistencias* y ajuntant totas las iniciatives exigir del Govern qu' es preocupi de la qüestió ab forma urgent, facilitant a la vegada quantes solucions puguin ser factibles.

La solució d' aquesta transcendental qüestió ni are, ni may pot ser obra d' un sol partit ni d' unas determinadas ideyas. Es un mal de carácter general, intimament lligat, ab la organització funesta de nostre Estat y ab la desastrosa administració que de anys y panys regeix a Espanya y per tant el remey no poden ser peliatius, que no més en ganyaran a quatre tontos.

Fundamentalment precisaria, apart de altres midas extraordinaries, que el Govern d' un modo decidit entrés de plé en un réjim de protecció a la Agricultura y com a complement essencial d' aquest réjim, a crear y perfeccionar el sistema de transports, afavorint la construcció de ferrocarrils secundaris y de la desvalguda marina mercant.

Insistirem alguna altre vegada, sobre aquesta grave qüestió, limitantnos ara a donar una estadística aproximada del augment que han tingut las principals viandas aquí a Espanya durant els deu últims anys, perque es vegi ab quanta rahó se demana la solució de un problema, que de seguir está destinat a dar mol que sentir.

Viandas y liquits Unitats Any 1893 Any 1903 Augment per 100

		Plas.	Plas.	
Pa.	Kilo	0'33	0'35	6'06
Carn.	"	1'20	1'80	50'00
Tocino.	"	1'40	1'90	35'71
Sigrons.	Picotí	1'75	2'00	14'28
Morjetas.	"	1'15	1'35	17'39
Oii.	Litro	1'10	1'20	9'09
Vi.	Porró	0'50	0'65	30'00
Bacallá.	Kilo	0'90	1'40	55'55
Arrós.	"	0'50	0'65	30'00
Patatas.	Arr.	1'30	2'00	53'84
Sucre.	Kilo	0'95	1'15	21'05
Café.	"	3'70	4'00	8'10
Sabó.	"	0'65	0'80	7'60

A n' aquests datos trets del discurs que un senyor Senador va pronunciar última ment a n' aquella Cambra, hi ha que afegir els sigüent publicats per la *Revista d' Economía*, demostratius de la diferencia que hi ha ab els preus de Paris.

Preus en 1903 en pessetas

Viandas y vi	Unitat	Barcelona	Paris
Pa.	Kilo	00'41	0'35
Vaca.	"	2'10	1'65
Badeja.	"	2'25	1'88
Tocino.	"	2'50	1'70
Vi.	Litro	0'50	0'43
Sucre.	Kilo	1'20	0'93
Patatas.	"	0'16	0'14
Ous.	Cent	10'00	6'00

el Vegis are ab quanta rahó senyalém la gravetat del problema de l' encariment de las viandas, que aviat de seguir aixís se convertirá en el problema de la fam.

Retalls y comentaris

Diu l' *Evangelí que per lo fruyt, coneixerem l' arbre.*

Y al home per ses obres.

Volguén dir, que no son los oripells, ni les apariencias les que revelan la naturalesa de un ser, ni la bondat de un home; sino lo fruyt que dona, ó l' obra que fa.

May dirém qu' es pomera l' arbre que fa prunes, ni presseguer lo que dona figues.

Ni may dirém home honrat al que roba, ni malvat al que lo bé practica.

En los arbres n' ha engany; en los homes pot haver n'hi. L' arbre no amaga son fruyt; l' home pot amagar ses accions.

Y heus aquí lo perquè no confoném els arbres; y si, molts cops, els homes.

Si aixís no fos, no hi hauria un centralista, ni monárquic, ni republicà; y malgrat aixó, si be no n' hi ha molts, los pocs que se 'n diuen, sobran.

Si l' centralisme s' ha de jutjar per ses obres, sobran motius pera malehirlo. Y si l' hem de jutjar per l' hipocresia ab que cobreix ses accions, n' hi ha pera execrarlo.

Aixó es axiomatic, ó hem de bo-

rrar l' historia, y aclucar els ulls devant de la llum esplendorosa del mitjà.

Los fets son innegables, y res pot la fraseologia embustera y aparatosa de sos adaptes y parcials en front de la veritat histórica que acusa al sistema que patim de tot lo dolent y malvat.

Perdemhi un rato, si 'l tentm en vaga.

En la política general ¿qué 'ns ha donat?

La pèrdua de tot un mon, comensada per la trahició d' en Riego a Cabezas de San Juan, y acabada a Paris per lo tractat suscrit pel fatal Montevideo Rios; la ruina en l' ordre económic; lo monopoli en la literatura; l' uniformisme aturador en l' ordre lligat, per la desdixada obra del dissortat unitarista Alonso Martinez; en l' ordre social, ha produhit l' anarquisme que assésina, y les vagues que debilitan la ponderació de la producció nacional, salpicada de sanc obreira; milers de fills de mage ha portat al fossar y al hospital, y centenars d' esguerrats ostentan, en la flor de la joventut, sa desgracia y son infortuni, per ell causats; la jam ensenya son rostres escudits, y la miseria l' acusa de mal governat. Ell ha perdut lo crèdit, embolicat ab l' últim pedás de sa honra; la vergonya l' manca; y desco-neix l' honor.

Aquí teniu l' héroe.

En la política local ¿qué ha fet?

Ficsems en Tortosa y poc mes poc menos es lo que passa als demés pobles.

Si ab justicia ha demanat, negant se li ha resposl. res mos han dat de lo molt que 'ns pertoca, sols ens han dat alcaldes de R. O., Diputats muts que res que valgui la pena han obtingut,

Ni pont, ni canal, ni ferrocarril de San Carlos, ni carretera de Garcia, ni tan sols un parell de Kilómetros per unirnos ab Amposta, ni estació telegráfica ni telefónica de servey permanent, en una paraula res, res mes que enviarnos recaudadors de tota mena d' impostos.

Res deu Tortosa als polítics centralistes; res de bó s' entén, res profitós, res útil pera la pobla pacient que ni de gemegar té dret.

Arbre, doncs, que no dona fruyt bó, es bort; y l' arbre bort s' arrenca pera que may mes se xucli la terra, y privi l' aliment que d' ella reben les plantes.

Es l' únic, lo sol remey.

No serveix sino per llenya.

Llenya ab ell.

P. T.

Nota agrícola

Nostres olis d'oliva a Fransa

Los informes que s' van rebent dels mercats d' olis d' oliva en la República, y especialment los de Marsella, comproban la exactitud de les afirmacions dels negociants y consignataris francesos, revelant la crítica situació en que s' travan totes les pla-ses ahont se cotisan olis d' oliva.

A continuació fem una resenya general de la actual cullita d' aquest producte en les diferents comarques de producció.

La cullita en general se califica de mitjana per tot arreu.

De Sicilia les arribades dels nous olis son d' escassa importancia, a pesar del preus alts a que han seguit venuts. Per causa de la mala cullita molts fabricants d' aqueix país se veuhen obligats a tancar ses fábriques.

Italia necessita enguany, en sa totalitat, l' oli elaborat en ses províncies productores.

A Provenza comensà la fabricació d' principis del mes de Novembre prop-passat. Los primers olis se cotisan de 175 á 180 fr.

De Tunis y Alger han comensat los primers envíos, que son enguany d' escassa importancia per causa de la mala cullita.

Per lo que va dit, cridém l'atenció de nostres cultiters sobre 'l'preu d' que han de véndres los olis novells, quina cotisació se presenta, desd' ara, elevada. Los vells han fet un alsa en sos preus.

Heus aquí alguns datos y consells que poden ser de utilitat en lo successiu pera la exportació d' olis d' Fransa.

Se ve observant que 'ls envasos dels olis espanyols, quant arriban als ports francesos, per sa mala qualitat y construcció, produheixen mimbres considerables, quin valor s'aprecia, en la majoria dels cassos, superior al preu d' que resultarian apuells ben construhits y de millors materials. Aixó es causa de que 'ls olis remasats en comissió ocasionin gastos imprevisibles que fan baixar lo preu de venda de la mercaderia.

En lo que 's referéix á la fabricació francesa de l'oli, tot son secret está en fer ab algún cuydado la recolecció de la oliva; en una escrupulosa selecció de la mateixa ab separació de tota mena d' impuresas, y per ultim en fer la extracció del líquit ab prempses y utensilis ben nets y acondicionats.

Les qualitats d' olis més estimats en los mercats de Fransa, son los d' Aragón y Catalunya.

NOTICIAS

Al Restaurant de la "Maison-Dorée", va tenir loch l' altra nit un dinar de més de cent cubert, dedicat al senyor Alexandre M. Pons ab motiu de la seva elecció de diputat pera Castellterol. Fou un acte verament important pel nom y calitat dels comensals, dominanthi la més franca nota de germanor, malgrat las

diferencias políticas que separavan als reunits.

Als postres y a pres dels concurrents el senyor Parellada va donar compte dels treballs fets y projectes que l' acció católica ha realisat y pensa realisar a Barcelona, detallant especialment el fet pel Comité de Defensa Social que avuy compta ab gran número de socis y ab 23 delegacions repartides per totes les encontres de Catalunya y fins fora d' ella. Va demanar el concurs de tots pera continuar ab éxit la obra de salvar la societat devant de las infames propagandas anti-socials que la malmenan, rebent calurosas demostracions dels comensals.

Ocupavan lloch d' honor al costat del senyor Pons els diputats senyors Soler y March y Francisco Albó, els qui varen saludar al nou company de diputació dient el senyor Soler y March que la influencia de Barcelona, com cap y casal de Catalunya, era extraordinaria, repercutint per tots els pobles de la terra catalana; si las iniciativas de la capital son dolentas els demés pobles en pateixen, mes si son bonas, si com les festes de la Immaculada y altres grans exemples que ha donat Barcelona son dignes d' imitació, el resultat no pot ésser més falaguer al arribar la nova á las encontradas més tranquilas de Catalunya. Per aixó 's felicitava del acte que celebravan.

A continuació 'l senyor Francesch Albó va pronunciar un eloqüent discurs, dient que no tenia perque amagar las ideas y significació que l' havian portat a la vida pública sense abdicar, sinó afirmantse cada dia més en las sevas conviccions católicas que li fan defensar las reivindicacions de Catalunya al mateix temps que la seva tradició cristiana, sense la que Catalunya deixaria d' ésser, perdent la seva característica personalitat. Va recordar paraulas del insigne doctor Torras y Bages, dient que 'l que no respecta las diferencias dels pobles, llengua, costums y modo d' ésser, va contra l' obra de Deu. Grans picaments de mans coronaren aqueixas paraulas.

El doctor Estanyol va saludar al senyor Pons, y respecte al acte res prova-

va més la unió espiritual dels reunits que l' haver comensat ab la senyal de la Creu, seguint la tradició catalana.

Per fi, el senyor Pons, molt emocionat, va donar las gracias a tots, demanant la unió y proposant s' enviés un saludo entusiasta als regidors que en aquells moments lluitavan per, la causa del bé en el Consistori en defensa de las subvencions de beneficencia y ensenyansa.

Tots els discursos foren pronunciats en catalá.

Disapte passat queda constituít lo Sindicat de Cassadors de Tortosa y sa Comarca haventse enviat ja a l' aprobació los estatuts pera quins sa de regi ia novella societat.

Pera el concurs de Postals qu' ha obert lo Centre Excursionista, son ja molts los plecs presentats, lo que fa esperar resultará una festa lluida, l' acte de la repartició de premis, pera quin la Rondalla de Santa Cecília també esta ensajant escullides toques, que contribuirán á fer mes agradosa la festa. ¡Avant sempre, avant!

La esposa del renombrat escultor En Pio Canalda va desllituar lo dimecres últim un hermós nin, al que desitjem llargs anys de vida y que pugui sé l' alegria dels seus pares, á quins per tal motiu coralmen felicitem.

Totas las tendas y botigas estan replenas d' objectes de tota mena pera tentá als visitans, particularment las de llepoleries y matrala de cuina y taula que fan la com petencia als millós colmados de Barcelona.

La sinyora Viuda de Canivell a demés, pera milló fer caure á la tentació de visita son establiment, ha repartit uns carnets ab nota de preus rebaixats, per durant aqueixos dies de Pascuas y Any nou.

Sembla que per la Diputació de Barcelona, es tracta de recavar de les de Lleyda, Girona y Tarragona, lo seu auxili pera construhir un edifici penitenciari montat com cap altre n' hi haja al mon, destinant lo als condemnats catalans exclusivament.

Aplaudim l' idea esperant que lit centre penitenciari será escola que reformi als degenerats, pera tornarlos útils á la Societat

quan ne sian dignes, y no mereixca que 's posi a la seua porta l' ingominós rótul que diu: «Aquí el bueno se hace malo, y el malo se hace peor».

Decididament á Espanya lo que vulga quelcom bó y útil, s' ho ha de fer pel seu compte, no esperant res del Estat.

Escolas Catalanas.—Al objecte d' impulsar cada dia més l'obra patriótica y social que persigueix la «Associació protectora de l' Ensenyansa Catalana», s' han celebrat dos concells generals en lo local del «Centro Excursionista de Catalunya», los que s' han vist bastant concorreguts, ab l'objecte de discutir unas Bases ab las que's proposa fomentar la creació de noves escolas d' ensenyansa genuinament catalana y d'afavoria fins allá ahont pugá á las establertas en lo present allí ahont aleni l'esperit de nostra terra. Lo plan es vast, l'obra no pot ésser mes nacionalista y oportuna y per aixó l'Associació empra noves orientacions de propaganda y de treball pera ferse simpática als amichs de la cultura y de la causa de nostra terra pera que l'ajudin ab son valuós concurs y decidida protecció.

Nova publicació.—A primers de any nou veura la llum pública per primera vegada una revista mensual literaria de totas las terras de la llengua d' oc, que's dirá *Occitania* publicantse simultaniament á Barcelona y á Tolosa. De las noticias que tenim de son primer número podem avensar que será verament important figuranthi firmas de reconeguda importancia. Dessitjem als iniciadors bona sort y que no surtin defraudats en sas esperansas.

S' ha inaugurat darrerament a n' el Observatori de Xicago, un equatorial que constituéix el telescopi més poderós del mon; son objectiu mida 40 pulgades de diámetro, mentres el gran equatorial del Observatori de Lick sols té 36 pulgades y 'ls de Tulkovo y de Nissa tenen solzament 30 pulgades.

Desde are se pót concebir, com perfectament realisable, un telescopi de 50 pulgades de diámetro. Un dels astrónoms més eminents acaba de calcular ab aquest propósit que 'l dia en que aquest aparato se constrúxi, permeterá for fotografias de la lluna com si 'sigués sols á una distancia de 100 kilómetres de nosaltres. Y, ampliant aquestes fotografias déu vegades, podrán tindres á la vista paisatjes llunars vistos á 10 kilómetres.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

que ay en el, y aun la figura del mismo monte es la más particular del mundo. Dejo Cardona, donde en su término ay una fuente de agua, que se engañará qualesquiera, creyendo que es vino clarete. Tiene un monte de cierta tierra, que no parece sino harina, aquí están las minas inagotables de sal blanquísima, cristalina, y de varios colores. Digole inagotable, porque crece. Dejo de escribir los Rios Caudalosos, que este principado tiene, y le fertiliza, como son Brigancio, dicho Rio de la Cenia, el famoso y caudaloso Hebro, Cinca, el dorado Segre, Llobregat, Besós, Tordera, Aro, Fluviá, Gaya, Francoll, Cardaner, y otros. Dejo sus altísimos montes, cubiertos de altísimos pinos, y de verdes aguas. Y por remate dejo el Gobierno de toda Cataluña, que es uno de los mejores que tiene España, gozando este Principado de privilegios honradísimos, señal de la fidelidad que siempre ha tenido, tiene, y tendrá á sus felicísimos Reyes.

que ay en el, y aun la figura del mismo monte es la más particular del mundo. Dejo Cardona, donde en su término ay una fuente de agua, que se engañará qualesquiera, creyendo que es vino clarete. Tiene un monte de cierta tierra, que no parece sino harina, aquí están las minas inagotables de sal blanquísima, cristalina, y de varios colores. Digole inagotable, porque crece. Dejo de escribir los Rios Caudalosos, que este principado tiene, y le fertiliza, como son Brigancio, dicho Rio de la Cenia, el famoso y caudaloso Hebro, Cinca, el dorado Segre, Llobregat, Besós, Tordera, Aro, Fluviá, Gaya, Francoll, Cardaner, y otros. Dejo sus altísimos montes, cubiertos de altísimos pinos, y de verdes aguas. Y por remate dejo el Gobierno de toda Cataluña, que es uno de los mejores que tiene España, gozando este Principado de privilegios honradísimos, señal de la fidelidad que siempre ha tenido, tiene, y tendrá á sus felicísimos Reyes.

Tarragona, Tortosa, Lerida, Balaguer, Solçona, la Seu de Vrgel, Vich, Gerona, Manresa, y Elna. Tiene un Metropolitano con ocho Obispados. Tiene Villas principalissimas, que merecen ser Ciudades, como Perpignan, que en el año 1602, se transfirió la silla Episcopal, y Cabildo de Elna, Ciudad no muy grande, Ripoll, Vilafranca de Panadés, Aulot, Camprodón, Mataró, Puigcerdá, Castellón de Ampurias, Granollers, Cervera, Tarrasa, Agramunt, Tárrega, Momblanch, Vimbodí, la Espluga, Valls, Alcover, Reus, Riudoms, Constantí, Cambrils, Gandesa, Horta, Batea, Vilalba, Vildecóna, Aytona, Miquinença, Flix, Azcón, Miravet, Mora, el Ginestar, Falset, Tivica, Uldemolins, la Cornudella, Afforja, les Borjes, y otros muchos, que por no alargarme los dejo. Todos los dichos son gallardísimas Villas, y Pueblos principales. Tiene 28 Abadiados, y muchos dellos con tanta jurisdicción, y renta, que hazen ventaja en esso á muchos Obispados de otros Reynos. La gente es Zagaz, liberal en ocasiones de honor, á su señor fidelissima, estimadora sobre manera de sus fueros, mas prompta de manos que de lengua, nada ambiciosa, ni soberbia, enemiga de novedades, zelosa de la limpieza de su sangre, y en quien resplandece grandemente la tercera y mas principal parte de la prudencia, que es ser prósidos, y mirar siempre en lo por venir, sin saber ser superfluos desperdiciadores. Es otro sí religiosa y pia, como lo muestra su entereza en la Fé, estando tan vezina de Hereges, las hermosas Cruces, levantadas por las encrucijadas y caminos, los muchos lugares pios, y de devoción que ay por todas partes, la magnificencia de sus Templos, el particular gusto con que acuden á ellos para oyr la palabra de Dios, y es así, que no ay Reyno (osaré dezir) en toda la Christiandad, donde mas. (de ordinario) se predique, pues en sola Barcelona se predicán cada año diez Quaresmas de cada día, y con mucha frecuencia de auditorio en todos. Las mujeres son de tan buen ejemplo, que no las ay, ni mas honestas, ni mas recogidas en España.

Bolviendo á la descripción de la tierra digo, que no ay tierra mas abundante que nuestra Cataluña, sino digalo el Valles, abundante de todo bien, de trigos el llano de Vrgel

ILUSTRACIO CATALANA

Regala una edició monumental
ilustrada per Xiró
del poema de Mossen Verdaguier
"L'ATLANTIDA"

Surt cada diumenge—Un any Ptes. 30—Mitx any Ptes. 15'50—Tres mesos Ptes. 8—Mallorca, 287—BARCELONA

Disponible

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
DE TOTES CLASSES
Sabates y botines d'ivern
Confeció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.
Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
Plaça de la Seu y Arc del Rumeu
TORTOSA

Joseph M. Martos Mur

Metje-cirurgia homeopata del Hospital Homeopata de Barcelona.
Plaça de la Constitució 7-1.º (cantonada de la travessa del Angel) **TORTOSA.**

L' Administració de la Veu de la Comarca facilitarà Catecismes de la Doctrina Cristiana compostos per lo P. FR. Pere Vi es (traduits de la llengua castellana a la catalana per major profit de las ánimes del Bisbat de Tortosa l' any 1817 per ordre del Illustrissim Senyor Bisbe D. Manuel Ros de Medrano) al preu de 2 pesetas lo cent el text y 5 pesetas ab la explicació.

Igualment se facilitarán noticias de tot quant s'ha publicat y vá publicarse en llengua catalana en particular las obras de quinas sen ha ocupat la Veu en sas columnas.

FILLS DE JOSEPH TEIXIDOR

ARTICLES DE
DIBUIX, PINTURA Y FOTOGRAFIA
del carrer del Regomir, 3, Barcelona
han traslladat son establiment al
CARRER FONTANELLA, 10
(PROP LA PLASSA DE CATALUNYA)—BARCELONA

DISPONIBLE

el Campo de Tarragona, el Panadés, Empurdan, Cerdeña, y Rossellon; de vinos, que los del campo de Tarragona, moscatel de Rossellon, Castellano de Colibre; Clarote de Mataró, y Malvesia de Falset y Sigjas, que se pueden contar todos entre los más generosos de España; y de Azeyte, que el Empurdan, Campo de Tarragona, Abadiado de Monserrate, Riberas de Hebro, y Noguera, Ribagorçana, y nuestro término de Tortosa: Sin estos son notables en calidad y cantidad, las avellanas del Empurdan, y la Selva: Los pifones, y Gallipavos, del Valles: las castañas de Vique, las almendras, de Vrgel, la miel, de Igualada y Manresa, los quesos, de la Selva, y Capdella: el cañamo, de Tarragona: los higos del Priorato, abundancia de gallinas de Empurdan, resinos, sombreros, guadamaciles, cuchillos, y vidrios de Barcelona: peynes de Tortosa y Perpignan, y guantes de Lérida. Otro si se coje en abundancia açafrán: rubia, y lino, y se haze sal de agua en muchas partes, y en particular en las salinas de nuestra Tortosa, se pesca finissimo coral en Palamós, abundancia de atunes en las almadrabas del colli de Balaguer, y Colibre, regaladísimas sabogas en nuestra Ciudad de Tortosa, y truchas en casi todos los Rios. Ay caça de Iabalies, Ossos, y otras fieras en muchos de sus montes, baños salutíferos en Caldas de Monbu, Arles y Puig Cerdan. Labranse finissimas rajas en Alcover, estameñas en Reus, y tantos paños de toda suerte por todo el Reyno, que se sacan cada año muchas Naves cargadas para Cerdeña y Sevilla. Cojese mucha seda, y labranse muchos tafetanes en Tortosa, y dellas se sacan para todo Aragon, y Cataluña, y parte de Castilla. Mas que cosa hay que se yguale á las peñas, ó minas inexantes de la sal de Cardona? pues es cierto que se saca mas de 14. mil ducados cada año, si la dificultad de los caminos, por la aspereza del terreno, no defendiera la saca della, para Reynos estraños, hizieran se las estas minas á sus Duques de los mejores Principes en hazienda, como lo son en calidad. Ni ay en España Reyno mas rico de minas de oro, plata, hierro, y los demás metales; de azul en Mont Alegre, de amatistas en Monseny, canteras de laspe en Tortosa, Alabastros, transparentes, y só-

lidos en Sarreal, varias diferencias de Marmoles en Buda, y Tarragona, y tan inmensos bosques, de grandissimos pinos, y altissimas ayas para labrar cualesquiera bajeles, y tanta abundancia de cañamo para sus jarcias, y velas, como se puede colegir de las muchas Galeras, y Navios, que de continuo se labran en la Taraçana de Barcelona, y por toda la costa del mar. Cojese finalmente por todas partes, regaladísimas frutas, y por toda la marina, mucha de agrío, para proveher á todo el Reyno. Desta ferulidad, y abundancia de todo bien, le viene á Cataluña, ser tan poblada por todas partes, que no es si la agravio en poner en duda si toda ella es una población; pues es cierto no ay parte por donde se pueda andar un cuarto de legua, sin descubrir alguna Ciudad, Villa, aldea, casar, ó alqueria, como si estuvieran sembradas. Y por rematar deo de describir el grande lago de Canigó, de quien algunos Autores escriben, que si se hecha alguna piedra dentro, se mueve tan grande ruido, que atemoriza, y se mueven tantos vapores, que se condensan en el ayre, y causan grande tempestad, como truenos, relámpagos, rayos, piedra, granizo, y lo demás. Cuentanse del tantas cosas que es espanto. Tiene dentro del tan grandes truchas, que no ay quien las ose comer. Dejo el Priorato de San Feliu, donde cada año la noche de la Anunciación sobre la piedra del Altar, que es de marmol negro, parecen ciertas letras muy delgadas, que van creciendo por el tiempo, sin que hasta hoy se aya atinado la entera significación dellas, con que muchos se han fatigado en inquirirla. Dejo la fuente del territorio de Bañoles, que qualquiera cosa que se moje en sus claras aguas, la cubre luego de color de oro, que después con dificultad se quita. Dejo también la Ciudad de Barcelona, que por la magnificencia de sus casas, todas á una mano muy fuertes, muy altas, y de cantería, por la grandeza de su muelle, y por la limpieza de sus calles, que cuanto mas llueve, estan mas limpias, por ser todas enlosadas, y con albañares, ó sumideros por medio; merece ser tenida por una de las mejores de España. Dejo el santo monte de Monserrate, monte de increyble devoción, por una milagrosa Imagen de la Virgen María